

VETERINÀRIA

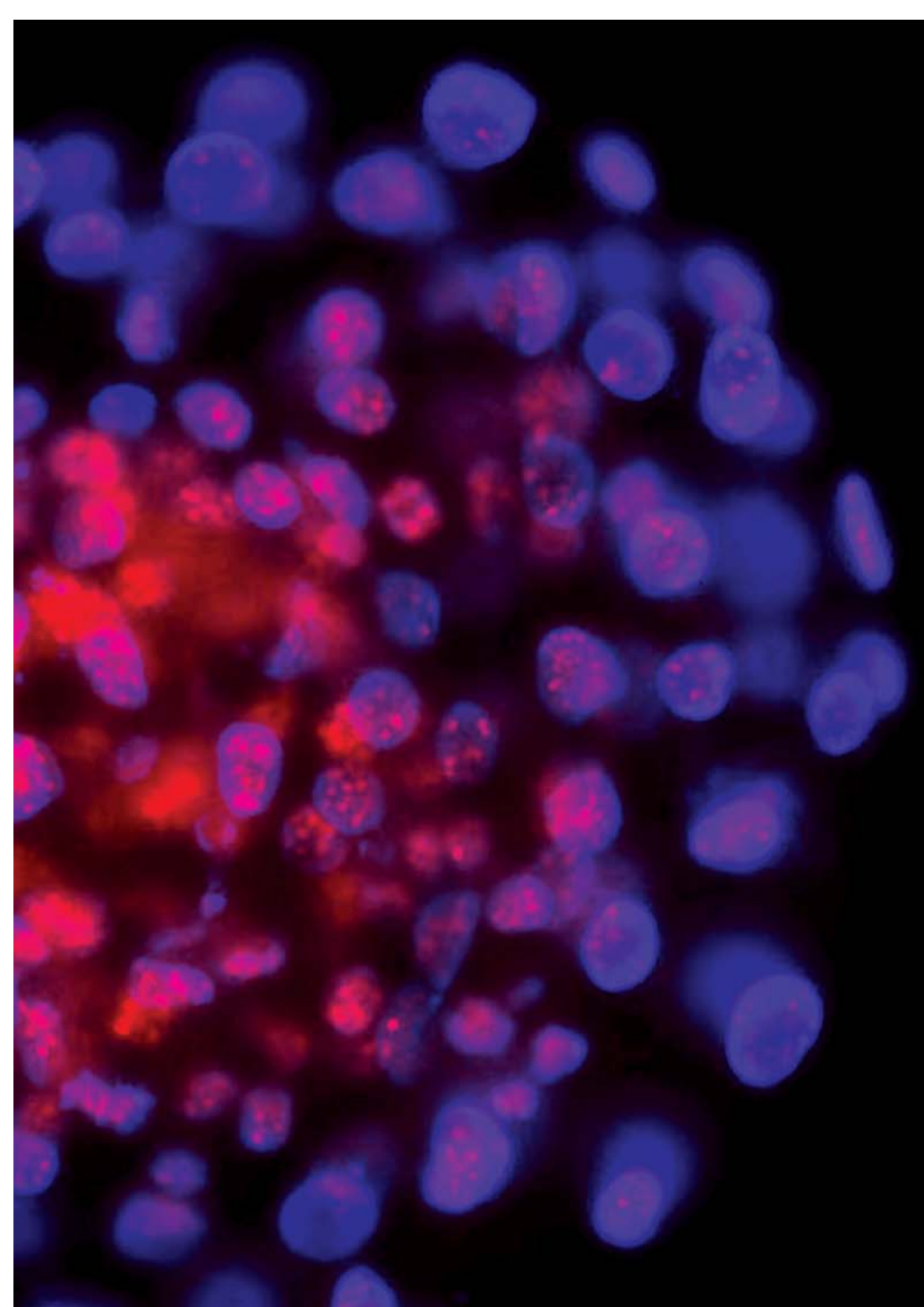

Situació de la ràbia a la península i a les Illes: Una zoonosi del passat?

Jornada sobre l'ús racional dels antibiòtics veterinaris
El Col·legi celebra l'Assemblea General Ordinària

Tomeu Anguera, president de la Reial Acadèmia de Medicina de Balears

AVEPA # jubilats # VSF # cas clínic # assessoria # els nostres centres # perfil # actualitat # col·legi

MALLORCA

C/ Esperanto, 8
07198 Son Ferriol
Tel. 971 42 61 72

C/ Vázquez de Mella, 7
07630 Campos
Tel. 971 65 62 62

Pl. des Fossar, s/n
07510 Sineu
Tel. 971 52 10 80

MENORCA

C/ dels Bijuters, 36,
parcel·la 11
07760 Ciutadella
Tel. 971 38 47 45

EIVISSA

Av. d'Espanya, 49, 3r
07800 Eivissa
Tel. 971 19 55 68

ibabsa
Institut de Biologia Animal de Balears

www.ibabsa.net

editorial

Foto cedida pel CRIVIB.

sumari

AVEPA:

Cursos • Coneguem els nostres socis 4

Seguretat alimentària: Control de la salmonel·losi en la producció primària 5

Veterinaris Sense Fronteres 6

Portada: Situació del virus de la ràbia 7

Perfil col·legial: Sulys Gutiérrez 10

Actualitat: Anguera, nou president de l'Acadèmia de Medicina de Balears • Pàgina web 11

Actualitat: Jornada d'antibiòtics • Breus 12

Actualitat: Dinar amb Badiola i la premsa 13

Actualitat: Assemblea General • Breus 14

Actualitat: Identificació equina • Curs de Peritatge 15

Ibabsa: El centre d'Eivissa i Formentera 16

Col·legi • Cas clínic: Presentació 17

Els nostres centres veterinaris: Clínica Veterinària Sineu 18

Veterinaris Jubilats • Història de la Veterinària 20

Pintura al COVID • Assessoria Jurídica 21

Cas clínic: Resolució 22

Rabia y veterinarios

La mayoría de personas asocian la imagen de un perro con espuma en la boca y muy agresivo con la enfermedad de la rabia: enfermedad casi legendaria y de desenlace fatal, transmitida por la mordedura de perros y cuyos únicos vestigios actuales son la vacunación antirrábica de estos animales y los periodos de cuarentena que, en determinados casos, obligan a realizar los veterinarios oficiales sobre algunos perros mordedores. Por ello, sin que su nombre genere gran alarma social al no haber aparecido casos en nuestro país desde hace ya muchos años debemos preguntarnos, ¿es ésta la realidad? Indudablemente la respuesta es no.

A día de hoy sabemos que la rabia está ampliamente difundida en el mundo; que el número de muertes anuales se cuenta por miles, principalmente entre la población infantil; que tanto la OMS y la OIE como el resto de organizaciones sanitarias de todo el mundo están tremendamente preocupadas al respecto; que la enfermedad vuelve a avanzar en su forma salvaje en Europa occidental; que el virus está notablemente presente en el mundo desarrollado, incluso en el centro de las ciudades más pobladas del planeta, como los mapaches de Central Park o las colonias de murciélagos de amplias zonas de España y Baleares; y que la facilidad de los intercambios comerciales y los desplazamientos de personas ha dado lugar a la entrada de animales portadores que han desarrollado la enfermedad en Europa estos últimos años.

Todo ello nos muestra la gran amenaza que la rabia constituye para la salud pública mundial y que, en el caso de España, ha movilizado al Ministerio de Sanidad y Política Social en la elaboración de un plan de acción específico, y a varias administraciones autonómicas a replantearse sus normativas al respecto.

Y en medio de este maremágnum los veterinarios volvemos a ocupar un papel esencial: por una parte, continuar contribuyendo a la construcción de la barrera de contención que supone la aplicación de la vacuna a los perros, e intentando que se amplíe a otras especies; y por otra, realizando diagnósticos precisos que permitan una detección rápida de los posibles casos que puedan aparecer, y su comunicación a las autoridades sanitarias. En resumen, una obligación más con la sociedad para la que trabajamos.

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinària:** Francesc Solà. **Direcció periodística:** Joan Sans (Dirkom). **Consell editorial:** Jesús Martínez, Lluís Riera, Mireia Mayol, Jorge Cañellas, José Manuel Alanzor i Marc Sánchez. **Fotografia:** Jaime Reina. **Fotografia de portada:** CRIVIB. **Publicitat:** COVIB (Cecilio Metelo, 14 2ºD - Tel: 971 71 30 49). **Impressió:** Gràfiques Planisi. **Dipòsit legal:** LE-920-1998

El Comitè de Redacció recorda als col·laboradors de la revista que poden utilitzar tant el català com el castellà en l'elaboració dels seus articles.

Veterinària no es fa responsable ni s'identifica amb les opinions que els seus col·laboradors expressen a través dels treballs publicats. Reservats tots els drets.

Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol informació gràfica o escrita per qualsevol mitjà sense el permís escrit del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

El Consejo Nacional de AVEPA se reúne en Palma

Los pasados días 6 y 7 de Febrero se celebró en el Hotel Valparaíso de Palma una reunión del recientemente constituido Consejo Nacional de AVEPA. Dicho órgano, surgido de las elecciones celebradas en el pasado Congreso Nacional del mes de Octubre, tuvo de esta manera la oportunidad de celebrar su primera reunión de trabajo y de disponer de algunas horas para compartir ideas y proyectos. Al encuentro acudieron los responsables de las distintas vocalías de AVEPA en toda España, así como los miembros de la Junta Directiva de la Asociación. El grupo directivo está formado por 26 compañeros veterinarios clínicos de casi todas las Comunidades Autónomas, que durante dos días pudieron compartir,

desarrollar y planificar los temas y las acciones que la Asociación que engloba a 3.500 clínicos de pequeños animales de todo el país llevará a cabo durante este año.

Cabe destacar el importante empuje e importancia estratégica que se realizará sobre el desarrollo de la nueva normativa de grupos de trabajo y de especialidad de AVEPA, la cual definirá y concretará las características de los veterinarios que la Asociación acreditará en las diferentes especialidades. Este proyecto, esperado y solicitado por los clínicos, dará reconocimiento a todos aquellos compañeros que durante su trayectoria profesional han ido perfeccionándose en las diferentes especialidades de nuestra

Foto cedida per AVEPA.

profesión de clínicos veterinarios en animales de compañía. A su vez, también se discutieron y se prosperó en la definición de las diferentes líneas estratégicas de la Asociación, basadas en la definición de los proyectos de formación científica ya existentes y en las nuevas propuestas de los mismos, en el desarrollo de nuevos y mejores servicios para sus socios, en la definición de protocolos de trabajo para las vocalías y en la orientación de las relaciones con otras instituciones del sector, entre otras.

CONEGUEM ELS NOSTRES SOCIS

Fa anys que ens veiem a cada curs i moltes vegades no sabem ni el nom d'aquella persona que se'ns seu sempre al davant. AVEPA Balears us proposa un breu qüestionari que ens ajudarà a conèixer-nos una mica més a tots plegats.

Nom: Fernando Ribas del Río.	
Edat: 38.	
Estat civil: Casat.	
Fills: Una filla meravellosa.	
Aficions: -	
Quin és el teu menjar preferit? Paella. I el que més avorreixes? --.	
Quin llibre tornaries a rellegir? 'Cien años de Soledad', de Gabriel García Márquez.	
A quin lloc del món t'agradaria perdre't uns dies? Al Japó. Amb qui hi aniries? Tot sol.	
D'aquells ideals juvenils, què en queda? El meu amor pels animals.	
Quin animal t'agradaria ser? Un moix de bona casa; i me seria igual que me castrassin.	
De no ser veterinari, a què t'hauries dedicat? Segurament a res.	

Nom: Katy Serra Bisquerra.	
Edat: 31.	
Estat civil: Soltera, és un dir, perquè ja fa més de 10 anys que estic amb la meva parella.	
Fills: Una nena guapíssima...	
Aficions: Cinema, caminar per la platja, la meva professió.	
Quin és el teu menjar preferit? Sense cap dubte, la xocolata. I el que més avorreixes? Tot el que sigui picant.	
Quin llibre tornaries a rellegir? El darrer que he llegit 'Desde mi cielo' d'Alice Sebold, tot i que és una mica dur.	
A quin lloc del món t'agradaria perdre't uns dies? Per demanar... a la Polinèsia francesa. Amb qui hi aniries? Amb la meva parella i la meva filla.	
D'aquells ideals juvenils, què en queda? Penso que el més important és intentar ser feliç amb el què es té, aconseguir-ho no és tan fàcil com sembla.	
Quin animal t'agradaria ser? Un koala.	
De no ser veterinari, a què t'hauries dedicat? La meva segona opció eren ciències ambientals.	

El control de la salmonelosis en la producción primaria

La salmonelosis en España, como en el resto de la Unión Europea, es una de las principales zoonosis de transmisión alimentaria, en las que las medidas de control a nivel de la producción primaria, sobre todo en la producción de aves y cerdos, se consideran las más eficaces para su prevención. Aunque en producción avícola, allá por los años sesenta, la salmonelosis aviar estuvo causada por *Salmonella pullorum* y *Salmonella gallinarum*, la erradicación de estos dos serotipos supuso la aparición, a partir de los años 80, de una nueva infección que se inició principalmente en manadas de aves reproductoras de la línea de producción de carne, causada por *Salmonella enteritidis*. Posteriormente este serotipo se aisló también en reproductoras de la línea de producción de huevos, manadas de aves ponedoras y pollos de carne o broilers.

Los serotipos con más frecuencia asociados a la enfermedad humana son *S. enteritidis* y *S. typhimurium*, aunque también destacan por importancia en la aparición de brotes la *S. infantum*, *S. virchow*, y *S. hadar*. En el caso de *S. enteritidis* los casos más frecuentes están asociados al consumo de huevos y carne de pollo contaminados, y los casos debidos a *S. typhimurium* están más asociados con el consumo de carne contaminada de cerdo, pollo y bovino.

La Unión Europea, mediante el Reglamento 2160/2003 del Parlamento y del Consejo sobre el control de la Salmonella y otros agentes zoonóticos, exige a todos los Estados miembros la aplicación de planes nacionales de vigilancia y control de la salmonella en granjas de aves de la especie *Gallus gallus*, concretamente en granjas de reproductoras, de ponedoras, y de broilers. Más recientemente se ha extendido la obligación a las granjas de pavos, estando prevista su aplicación inmediata en las granjas de cerdos. Como fase inicial, durante el período de octubre de 2005 a septiembre de 2006

se realizó un estudio de referencia sobre la prevalencia de Salmonella en aves de la especie *Gallus gallus* a nivel comunitario. Así, los análisis y la toma de muestras evidenciaron los siguientes resultados en España:

- Prevalencia de Salmonellas zoonóticas en manadas de aves reproductoras (*S. enteritidis*, *S. typhimurium*, *S. hadar*, *S. Infantum* y *S. virchow*), del 1,56% en la línea de producción de huevos y del 8,6% en la línea de producción para carne.
- Prevalencia de Salmonellas zoonóticas en manadas de aves ponedoras (*S. enteritidis*, *S. typhimurium*), del 51,6%.
- Prevalencia de Salmonellas zoonóticas en manadas de broilers (*S. enteritidis*, *S. typhimurium*), del 28,2%

Las medidas que se contemplan en los planes, encaminadas a la disminución de prevalencias hasta alcanzar niveles de menos del 1%, consisten en la ejecución de autocontroles, controles oficiales, medidas de bioseguridad, elaboración de Guías de buenas prácticas de higiene, control de la aplicación de medicamentos veterinarios antimicrobianos (prohi-

bidos como medidas de control de la Salmonella), vacunación preventiva de las aves reproductoras y ponedoras, y medidas de control en manadas positivas.

Los datos de 2008 apuntan ya a una clara reducción de dichas prevalencias: 5,40% en las aves reproductoras de la línea de producción de carne, y del 14,77% en las aves ponedoras, (En broilers se está a la espera de obtener el dato, dado que el plan se inició en 2009). La ejecución de dichos planes está contribuyendo efectivamente a la disminución de los brotes de intoxicaciones alimentarias provocadas por alimentos contaminados con Salmonella, como puede evidenciarse en el informe anual sobre fuentes y tendencias de zoonosis y agentes zoonóticos, que la Autoridad Europea de Seguridad Alimentaria elabora con carácter anual.

El reto, sin duda, está en conseguir que a partir de 31 de diciembre de 2010, las canales de broilers y pavos cumplan en el matadero el criterio microbiológico establecido por la normativa comunitaria, que fija la ausencia de Salmonella en 25 gramos.

Jesús Martínez Sánchez

La feina de VSF a Haití

L'estratègia de VSF a Haití fins ara se centrava en donar suport a la sostenibilitat i a la viabilitat econòmica, social i ambiental dels sistemes de producció de la pagesia familiar per a la sobirania alimentària com a part d'una estratègia que defensa la producció nacional. Tot això es pretenia dur a terme mitjançant, per una banda, l'enfortiment de les capacitats de les organitzacions de pagesos i pageses haitians per poder defensar el sector productiu pagès i la proposta

Foto cedida per VSF.

de polítiques agràries a nivell regional i nacional; i, per l'altra, la millora dels sistemes de producció i els processos de transformació i comercialització que estan en mans de les famílies pageses, donant suport així a la millora de la base productiva, a les estructures de les organitzacions i a la comercialització (sector lacti, pesca, cafè, etc.). Actualment, VSF treballa estratègicament a nivell nacional i desenvolupa projectes en dues zones geogràfiques: a la zona nord i nord-est, i a la zona sud-est del país (Jacmel, zona greument afectada pel terratrèmol).

Nivell nacional. L'estratègia desenvolupada consisteix en donar suport al procés d'unificació i de consolidació del moviment pagès a nivell nacional que aposta per la producció nacional, la sobirania alimentària i la reforma agrària. Aquest procés d'acompanyament es tradueix en donar suport tècnic i metodològic a les reunions de coordinació, en la definició d'estratègies de programes d'acció i, sobretot, d'extensió i conscienciació a la base a partir d'una metodologia d'educació popular. Aquest procés és extremadament complex i requereix d'un diàleg constant i una relació permanent amb els i les dirigents. En els darrers dos anys s'han fet passes importants i avui el moviment camperol haitià comença a parlar amb una única veu respecte a temes com la producció, la reforma agrària o la negativa a produir

transgènics i agrocombustibles.

A la **zona sud-est** vam treballar en coordinació amb organitzacions locals de **Croise**. Al 2008 es va iniciar el treball al sector lleter amb l'objectiu de millorar la producció, les estructures de transformació i la comercialització del producte mitjançant empreses associatives. Juntament amb aquest treball d'estructuració del sector lleter es va treballar per consolidar les organitzacions de pagesos i pageses anomenades "de base" formades per productors tant de llet com d'altres productes. També en aquesta zona treballem amb Tet Kole Tu Peyisan Ayisyen, (**Tetkole**). És una organització camperola que té com a base la reivindicació i les lluites dels pagesos. La línia principal de treball amb Tetkole està orientada a enfortir la seva capacitat institucional per poder defensar el sector productiu pagès i la proposta de polítiques agràries a nivell regional i nacional com a part del moviment de la pagesia haitiana.

Al **nord/nord-est** d'Haití VSF col·labora amb la Xarxa de Cooperatives de cafeeïcultors del Nord (**Recocarno**) amb l'objectiu d'afavorir l'enfortiment organitzatiu de les nou cooperatives de productors i productores existents i de la Recocarno. Algunes de les tasques dutes a terme en aquest sentit han estat l'augment de la producció de cafè, la millora de la dispo-

nibilitat d'aliments per a les famílies, la potenciació del liderat femení, la integració dels i de les joves, l'accés a crèdits, la diversificació dels cafetars i, per tant, de l'ingrés familiar. La Recocarno participa en diferents espais a nivell nacional i regional per fer valer reivindicacions sectorials, ja que al ser una estructura sòlida dins del sector té capacitat d'incidir en les polítiques públiques relatives a la producció i venda del cafè al país.

També treballem amb l'Associació de Productors de Llet de Limonade (**Apwolim**) i amb l'Associació de Dones de Limonade per al Desenvolupament Agropecuari i de l'Artesania (**Afidepa**). Amb aquestes dues organitzacions hem iniciat unes accions per treballar el tema de la tracció animal mitjançant la implementació d'un fons de crèdit d'inversió que permetrà l'adquisició d'estrís de tir. La situació de les nostres contraparts després del terratrèmol és especialment delicada a la zona del sud-est ja que és la que ha estat més afectada. Així, Croise i Tet Kole són organitzacions que necessiten més la nostra ajuda. A nivell general, hem de treballar conjuntament amb les organitzacions de pagesos d'Haití que han proposat les següents fases:

Primera fase: Crear estructures d'emmagatzematge, potabilització d'aigua, fomentar i distribuir llavors de cicle curt (3 mesos) per sembrar durant febrer-març i evitar la pèrdua de les llavors locals.

Segona fase: Estructuració de les organitzacions pageses i recolzament als models de producció camperola com a solució a les necessitats de la població.

Tercera fase: Disseny d'un Programa de Producció Agropecuària Nacional per crear i consolidar el moviment camperol haitià que pugui definir una estratègia d'acció.

hi voleu col·laborar?

Com segurament sabeu, VSF no fa accions d'emergència sinó que duu a terme projectes de desenvolupament rural. Si algú està interessat en fer donatius, (**Banc Santander Central Hispano, 0049 1806 90 2290357341**, indicant "Haití") aquests es destinaran a la fase de reconstrucció i de rehabilitació a les zones rurals on treballem. A la nostra plana web (**www.veterinarissensefronteres.org**) hi trobareu més informació i un dossier detallat de les accions que es duren a terme.

Lliures de ràbia... o no?

Una anàlisi de la situació confirma que el risc de patir una importació de ràbia a Espanya, especialment des del Nord d'Àfrica, és real i creixent, pel que continuen sent imprescindibles tant la vacunació obligatòria dels animals domèstics com el manteniment de la vigilància epidemiològica

Les ratapinyades són importants reservoris del virus i diferents estudis han permès concloure que el número d'espècies de quiròpters infectats per ràbia a Espanya és relativament elevat, posant així de manifest la necessitat de potenciar la gestió d'aquest risc sanitari

La ràbia és una malaltia zoonòtica causada per un virus que afecta el sistema nerviós dels mamífers i que se propaga des de la saliva d'un animal malalt mitjançant una mossegada. La malaltia és present en gairebé tots els continents i causa, segons l'Organització Mundial de la Salut unes 55.000 morts a l'any, registrant-se la majoria d'aquestes (més del 95%) a Àfrica i Àsia. L'aparició dels símptomes signifiquen una mort pràcticament segura. A Europa i als Estats Units, els esforços realitzats des de fa anys per al seu control i prevenció han dut a una significativa disminució de la seva incidència, arribant a l'eradicació completa en àmplies regions geogràfiques del 'primer món'. Les campanyes massives de vacunació i l'observació sanitària d'animals que agredien a persones han estat la base d'aquesta eliminació, adquirint també molta importància la realització de campanyes de control de la ràbia salvatge (especialment aquella provocada per mossegades de guineus), que tenia una elevada incidència en algunes zones de l'Europa oriental.

A Espanya, tret del cas d'un metge que morí a Màlaga l'any 1975 després de ser mossegat pel seu ca i que acabà amb centenars d'animals infectats, i un parell de casos a Ceuta i Melilla per la seva proximitat amb el Nord d'Àfrica on els casos abunden, la malaltia es considera eradicada per les Autoritats Sanitàries des de 1966.

El virus clàssic de la ràbia és el RABV genotip I, i pot presentar-se en la vesant domèstica (cans i moixos, especialment) o en la salvatge (altres mamífers terrestres). El ca és el principal reservori de la ràbia, circumstància que concedeix una importància capital a la vacunació massiva per prevenir la seva aparició (l'OMS calcula que la vacunació del 70-80% de la colònia canina d'un indret bloqueja pràcticament la transmissió del virus). En el cas d'Espanya, malgrat

aquest control, les autoritats sanitàries mantenen un estat d'alerta permanent per evitar una possible aparició del virus. I és que no s'ha d'oblidar que existeixen diversos factors que possibiliten la introducció de la malaltia al país, com el fet de ser un espai geogràfic amb un elevat trànsit de persones procedents d'Àfrica (la porta d'Europa) cap a la Unió Europea, el continuat moviment de persones que viatgen arreu de tot el món amb els seus animals de companyia, o ser un país en el que no és obligatòria la vacunació en diferents Comunitats Autònomes (casos de Galícia, País Basc o Catalunya).

Ràbia en quiròpters

Les ratapinyades són també importants reservoris del virus de la ràbia. Se'n coneixen més de 1.100 espècies en tot el món i es tracta de l'únic grup de mamífers que s'adapta al medi aeri. Excepte en el cas del continent americà, la resta

de quiròpters són insectívors i no tenen l'hàbit d'interaccionar amb altres mamífers. A Europa es coneixen pocs casos d'infeccions pel genotip típic de les ratapinyades (EBLV-1) a mamífers terrestres que no siguin l'home: tres ovelles a Dinamarca (1998), una marta a Alemanya (2001) i, el més notable, un moix a França (2007). Aquest recent cas revolucionà tots els plantejaments d'avaluació de riscos ja que es tractà de la infecció d'un animal domèstic d'àmbit

urbà que morí infectat per EBLV-1 després de ser mossegat per una ratapinyada, convertint-se en el clar paradigma de la necessitat de no baixar la guàrdia en aquest aspecte.

Sobreviure al virus

Diferents estudis efectuats en els darrers anys han permès concloure que el número de espècies de quiròpters infectats pel virus de la ràbia a Espanya és relativament elevat, i que totes les espècies de ratapinyada són potencialment reservoris de *Lyssavirus*, malgrat que la majoria de casos d'exposició a humans se concentren en unes poques espècies. Balears no n'és una excepció i diferents investigacions han detectat l'existència de colònies de quiròpters amb la presència del virus. Un dels autors d'aquests treballs científics és el biòleg català Jordi Serra-Cobo, que dirigeix a Palma el centre d'Investigació en Infeccions Viríques de les Illes Balears (CRIVIB), i que des de 1995 estudia el virus de la ràbia en quiròpters juntament amb altres investigadors del Departament de Biologia Animal de la Universitat de Barcelona i de l'Institut Pasteur de París, amb la col·laboració del Govern de les Illes Balears i del Ministeri de Sanitat. L'equip de Serra-Cobo ha detectat per primera vegada la presència de material genètic de la ràbia a la sang de les ratapinyades (no sols en el sistema nerviós, com se pensava) i ha revelat que el genoma del virus és pre-

Foto cedida pel CRIVIB.

sent en el cor, el cervell o altres òrgans d'un exemplar aparentment sa. Les recerques dutes a terme a Balears i subvencionades per la Conselleria de Salut i Consum han permès comprovar per primera vegada arreu que les ratapinyades sobreviuen a les infeccions ràbiques i, per tant, són portadors sans. En el Butlletí Epidemiològic del centre Nacional d'Epidemiologia d'agost de 2008, el biòleg escrivia que "a partir dels resultats obtinguts en els estudis (que revelaren l'existència d'infeccions cícliques d'EBLV-1 en colònies de ratapinyades de l'espècie *Myotis myotis*), s'han de prendre precaucions i evitar tot contacte amb aquests mamífers, ja que el risc potencial de transmissió a humans no és nul". Serra-Cobo exposava que "la ràbia dels quiròpters europeus ha generat un debat sobre el risc sanitari que aquests comporten i la gestió que s'ha de realitzar amb les colònies infectades per *Lyssavirus*".

Això no obstant, els estudis fets també han permès estimar el risc real sobre la població humana, el qual és baix. D'altra banda, cal tenir present que convé protegir les ratapinyades degut a l'important control de poblacions de moscards que fan. Aquesta característica és summament important des d'un punt de vista sanitari per disminuir les poblacions d'insectes vectors de malalties infeccioses.

En els mateixos termes s'expressa Ramon Garcia,

responsable de zoonosis de la Direcció General de Salut Pública i Participació del Govern de les Illes Balears i president del COVIB, el qual adverteix que "s'ha demostrat que la ràbia és una zoonosis present a les Illes en el si de determinades colònies de quiròpters, amb el que, si bé sobre el paper es tracta d'una situació amb baixa probabilitat de transmissió, no pot significar de cap manera una relaxació en l'adopció de mesures per al seu control i s'ha d'apostar pel manteniment dels nivells de vigilància epidemiològica". A més, Garcia adverteix del risc potencial que existeix a causa de l'entrada d'animals no controlats de manera clandestina, que ha estat la principal causa dels darrers casos de ràbia en cans detectats a la Unió Europea, així com per la incorporació massiva d'animals de companyia d'espècies exòtiques en el nucli familiar, que no sempre se realitzen mitjançant els canals legals establerts.

La vacunació antirràbica a Balears

La Conselleria de Salut i Consum realitza un seguiment exhaustiu de les agressions produïdes per animals. L'objectiu d'aquesta tasca és primordialment la detecció i control de la malaltia de la ràbia, feina que històricament ha estat portada a terme pels veterinaris oficials. A les Illes, la vacunació antirràbica és obligatòria amb caràcter anual per als cans a partir de 3 mesos, i recomanable per a moixos (obligatòria en el cas d'aquells majors de 6 anys que han estat traslladats d'un altre lloc).

El segell de vacunació és l'únic justificant oficial de la vacunació de l'animal, essent els veterinaris col·legiats els únics que poden aplicar-la. Aquest ha d'adherir-se a la targeta sanitària o passaport de l'animal juntament amb la firma i el número del col·legiat actuant. El COVIB és el responsable de la distribució del segell i, per tant, del seu control. Des del Col·legi se manté que l'obligatorietat de la vacunació anual és positiva, tant pel que respecta a l'epidemiologia actual com per les recomanacions dels experts en la matèria.

Per part del Govern de les Illes Balears, la Direcció General de Salut Pública i Participació considera que el futur passa per una revisió del procediment utilitzat en el seguiment de les agressions per tal d'incrementar i ajustar la informació recollida. Paral·lelament es preveu una millora dels suports de recollida i tractament d'informació i la determinació d'un procés de gestió d'alertes per coordinar l'actuació de tots els sectors implicats i per revisar i actualitzar la normativa per tal d'ajustar-la a la nova realitat epidemiològica de la malaltia.

Una altra veu autoritzada en la matèria, Juan Echevarría Mayo, de l'Institut de Salut Carlos III, incideix en les actuacions que és necessari portar a terme després de fer un diagnòstic situacional de la ràbia a Espanya. En un article publicat a la revista del Col·legi de Veterinaris de Madrid, Echevarría diu que “el risc de patir una importació de ràbia a Espanya, especialment des del Nord d'Àfrica, és real i creixent i hem d'estar llests per un previsible episodi d'aquestes característiques”. L'autor considera que “és imprescindible mantenir, tant la vacunació obligatòria d'animals domèstics com la vigilància epidemiològica, sent el professional veterinari un protagonista de primera línia per a les dues actuacions sanitàries”. Echevarría es refereix també a la presència de la ràbia en quiròpters, sobre la que l'expert recomana que “totes les persones l'exercici professional de les quals impliqui el contacte amb ratapinyades haurien d'estar vacunades contra la ràbia”, a l'hora que destaca la importància que tenen les campanyes d'informació per posar en coneixement de la població que s'ha d'evitar la manipulació de quiròpters i la necessitat d'anar al metge en cas de mossegada. Echevarría clou que

“la vigilància activa de la ràbia de ratapinyades exigeix la col·laboració estreta entre zoòlegs i professionals sanitaris, fet que només és possible a través d'un compromís mutu i recíproc amb la Salut Pública i la Conservació, que inclou, entre altres coses, ser molt rigorós en el maneig de la informació”.

En aquest sentit, el fet que el Ministerio de Sanidad y Política Social es trobi immers en la preparació d'un pla d'acció específic sobre la ràbia, demostra l'enorme importància que les autoritats concedeixen al control d'aquesta zoonosi, sense descartar de cap manera una hipotètica reaparició en el futur.

Pep Aguiló va ser testimoni d'excepció del darrer cas de ràbia en humans reconegut oficialment a les Illes

El darrer cas de ràbia en humans a les Illes data de l'any 1958 i Pep Aguiló en fou testimoni. Així ho explica el manescal: “Jo era jove i duia poc temps en això. Vaig rebre la telefonada de l'amo en Toni de Sa Gruta, una possessió situada abans d'arribar a Ciutat Jardí, a Palma. Me digué que el seu ca, mesclat amb ca de bestiar, duia uns dies comportant-se de manera estranya i que li havia 'fotut' mossegada a la mà. Quan jo el vaig anar a veure, l'animal me grunyia, alhora que li costava moure's. Com no me deixava acostar-m'hi, no vaig poder fer un diagnòstic cert, però li vaig dir al pagès que podia ser ràbia. Ell, un home de més de 60 anys, se'n va fotre i la cosa acabà allà. Al cap de dos dies l'amo en Toni em tornà cridar i me digué que el ca s'havia mort. Jo li vaig tallar el cap i el vaig enviar a Sanitat, des d'on el remeteren a l'Institut Carlos III de Madrid. Als

pocs dies ens confirmaren que l'animal havia mort de ràbia. El cap de Sanitat m'instà a anar a cercar l'amo en Toni per intervenir amb urgència i aplicar les injeccions corresponents, però el pagès se'n tornà a fotre de mi i es negà a baixar a Palma per una mossegada a la mà. Finalment, va ser necessària la Guàrdia Civil per dur-lo a Sanitat. Va romandre internat més de 40 dies però arribarem a temps”. “A més –clou Aguiló– me regalà un indiote per haver-li salvat la vida. Ho va fer al llarg d'uns anys fins que morí”.

Morta per ràbia a Santa Maria

Per altra banda, Aguiló dona fe d'un altra succeït relacionat amb la ràbia ocorregut a les Illes, concretament a Santa Maria, uns anys abans, durant la dècada dels 50, i en el que una dona morí infectada per aquest virus. Explica Pep Aguiló que sentí aquesta

història en el cafè, per boca de la gent gran del poble, fent ell feina a Santa Maria. Aprofundint en el tema, el manescal va saber segons fonts de Sanitat que un ca 'rabiós' havia mossegat un home del poble i que la seva dona havia agafat la ràbia, morint al poc temps. Segons la història, l'animal esqueixà els calçons de l'home, que no resultà ferit. Va ser la dona la que quedà infectada quan cosí els calçons i amb les dents tallà el fil, amb restes de la saliva de l'animal. La història acabava amb la mort de la dona poc després. Altres fonts no oficials afegiren altres detalls, com la fantàstica feina que realitzaren les monges de la Caritat durant els darrers dies de la malalta, sent les úniques que s'atreviren a posar les injeccions. “Deia la gent del poble que l'estat de la dona era tan agressiu que fins i tot s'aferrava a les persianes amb les dents. I clar, que ningú, tret de les monges, s'atreví a tractar-la”, conclou Aguiló després de fer d'una intensa calada al seu havà.

Sulys Gutiérrez Guadalupe

La mallorquina 'robada' de l'Uruguai

"Jo ja no som ni d'aquí ni d'allà", sentència amb ironia Sulys Gutiérrez, asseguda al costat de la llitera del quiròfan de la seva clínica, el lloc en el que es passa mitja vida. Ho fa mentre recorda els complicats inicis a l'Illa, on arribà fa més de dues dècades procedent del seu Maldonado natal, a uns 120 quilòmetres de Montevideo: "Va ser molt difícil per mi; Vaig arribar a Mallorca en una altra època, quan veure un immigrant pel carrer era estrany, no com ara en aquest món global; Vaig haver d'aprendre a ser immigrant i no em resultà gens fàcil". Idò qualsevol ho diria després de les excel·lents referències que arriben sobre la seva persona i la seva feina o, sobretot, després d'haver-se assentat com una de les referències clíniques de la zona nord de l'Illa, amb el permís de Margalida Bergas, Ana Sancha o Joan Oliver.

Sulys confessa que arribà a Mallorca "per amor". Ho va fer de la mà del que ara és el seu home, també uruguaià, que ocupava (i ocupa) un lloc de responsabilitat en la indústria hotelera de la zona. "Ens coneguérem l'any 87, mentre jo treballava a la Universitat de Montevideo fent la Càtedra d'Istologia i donant classes de Biologia. El darrer que pensava era moure'm de casa. No tenia ànima d'emigrant. Però ell ja portava 10 anys vivint a Mallorca i tenia un bon treball", recorda la veterinària. Passaren una temporada alternant-se entre Balears i l'Uruguai, mentre rumiaven la decisió final. Evidentment guanyà Mallorca, on s'establiren l'any 1989. El primer que va haver de fer Sulys fou homologar el seu títol per a Espanya (ho féu amb una prova a la Universitat Complutense de Madrid) i, posteriorment, col·legiar-se (el Col·legi es torbà sis mesos en fer-ho per qüestions

burocràtiques). Al ja de per si dificultat fet de canviar de país s'afegien complicacions addicionals. L'any 1992 Sulys havia muntat un petit consultori veterinari "amb una taula, un esterilitzador i quatre coses per operar", explica. "La societat es trobava immersa en plena crisi econòmica, al poble ningú no em coneixia, i havia dies en els que no entrava ni una sola persona a la clínica. En la soledat del moment t'ho arribes a replantejar tot", afegeix.

La situació començà a millorar ostensiblement l'any següent i Sulys es refugià en la feina i en el suport dels col·legues que anava coneixent per superar els complicats inicis. Confessa Sulys que ha estat a Mallorca on s'ha fet veterinària: "Al meu país no me donà temps a fer feina com a veterinària; m'he format a Mallorca en el dia a dia de la clínica, amb

les ajudes d'altres veterinaris, anant a cursos i llegint molt". Poc a poc començà a ser reconeguda dins el seu àmbit i prest es veié en l'obligació d'agafar reforços per a la clínica. Amplià el local i l'oferta de serveis i fa cinc anys s'associà amb el veterinari Mauro Zanetta i canvià d'ubicació. El que més fa Gardelito són consultes, vacunes, anàlisi, rx, ecografies i cirurgies; a més, sol derivar els casos de traumatologia, cardiologia i oftalmologia a Canis, i qualche cas aïllat d'exòtics a Exóticos Vet.

Sulys es confessa una enamorada dels cans i els moixos i reconeix que són el sustentacle diari, a més d'un dels motius pel qual estudià veterinària. L'altre és un episodi que visqué sent una nina a ca seva, al camp, quan un veterinari realitzà una vacunació massiva de brucelosi. Quedà impactada per aquella feina. Actualment reconeix estar 'cremada' "de vegades"

de ser a la clínica, "però més del tracte amb el client que d'altre cosa". Destaca, no obstant, el canvi d'actitud que ha experimentat el propietari des de vint anys ençà, adoptant en moltes ocasions l'animal com un membre més de la família. A més, Sulys creu que molta culpa la tenen els estrangers residents, "que en aquest aspecte sempre han anat un poc per davant; Tenen per norma general un enorme respecte pel ca i el moix".

Ara, als 52 anys Sulys intenta, de cada vegada més, treure temps per a la seva gran passió: viatjar. Intenta fer dos o tres viatges a l'any per conèixer altres móns, apart de la visita de rigor que anualment realitza al seu país, on comparteix amb la família els moments que un dia li robà Mallorca, la seva segona (o primera) terra.

Un veterinari al capdavant

Tomeu Anguera és elegit president de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears en substitució d'Alfonso Ballesteros, convertint-se en el primer manescal que ocupa aquest càrrec

El nostre company i president d'honor del Col·legi, Tomeu Anguera Sansó, ha estat elegit recentment president de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de les Illes Balears, convertint-se en el primer veterinari que ostenta aquest lloc en la història, ja centenària, de la Institució. L'elecció d'Anguera és un clar exemple del progressiu reconeixement que ha assolit la figura del professional veterinari (en totes les seves vessants) en el decurs dels darrers anys, tant en l'àmbit professional sanitari, com en l'àmbit social. Tomeu Anguera s'ha mostrat enormement agraït als acadèmics, els quals han fet possible la seva elecció, i s'ha compromès a dedicar-se en cos i ànima a la seva nova missió dins una institució en la que ingressà l'any 1990 i que coneix perfectament, no de bades ha ocupat fins fa poc el càrrec de secretari general. Sobre Anguera parlà el seu antecessor, el metge Alfonso Ballesteros, el dia de la seva elecció, destacant "el desenvolupament metòdic de la seva tasca i la seva exquisida cavallerositat, fets que han facilitat la meua presència al llarg dels darrers 8 anys", referí.

Nascut a Palma l'any 1935, Tomeu Anguera és Doctor en Veterinària, llicenciat per la Universitat de Saragossa, ha presidit el COVIB durant 25 anys i ha estat vicepresident del Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya. Ha estat cap provincial de Producció Animal de Balears, director de l'Ibabsa i Cap del Servei de Ramaderia de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, entre altres tasques professionals. Jubilat des de 2005, fa gala d'una tremenda vitalitat i curiosi-

tat amb la seva participació en diferents projectes i iniciatives, com la col·laboració en tasques d'investigació i documentació del llibre sobre els 100 anys de la Veterinària a les Illes (que es troba en fase de redacció), o sent un dels dinamitzadors del Col·lectiu de Veterinaris Jubilats.

11

Anima't; Vota la web del COVIB

La pàgina del Col·legi pren part en la novena edició del Premi Web, que organitza la Direcció General de Política Lingüística

La pàgina web del COVIB és una de les més de 200 pàgines i blogs que participen enguany en la novena edició del Premi Web Illes Balears, convocat per la Direcció General de Política Lingüística del Govern. En aquest certamen es reconeixen les millors creacions realitzades per institucions, empreses o particulars originaris o residents a les Illes Balears, sempre i quan utilitzin el català com a llengua principal de la web. S'atorgaran tres premis en metàl·lic: un primer premi de 1.200 euros, un segon de 600 euros i un tercer de 300 euros. A més a més es lliuraran 9 xilografies origi-

nals realitzades per prestigiosos artistes de les Illes Balears, una per al guanyador de cadascuna de les categories en què competiran les webs. Per això, des del Col·legi s'està animant a tots els col·legiats i coneguts que votin i comentin la nova pàgina del COVIB, cosa que se pot fer des del propi website (www.covib.org). La selecció de webs finalistes es farà a partir dels vots dels usuaris. L'objectiu és obtenir una major participació, no tan sols dels concursants, sinó de tothom. L'elecció final (en data per determinar) la farà un Jurat format per diversos experts.

Obituari

Christian Grunwald.

Morí el 3 de març als 87 anys.

Manescal holandès resident des de feia anys en el terme de Calvià, treballà com a clínic veterinari a la zona, on era molt conegut i respectat.

Nicolás García Arilla

Ens deixà el 12 de març també a l'edat de 87 anys. Veterinari aragonès, arribà a l'illa després de fer feina a Sòria i Múrcia. Va ser cap de Sanitat Veterinària a Balears i director d'Inspecció Sanitària Exterior. Fou un dels precursors de les inspeccions sanitàries en els establiments hotelers.

Palma acull una jornada sobre l'ús racional dels antibiòtics veterinaris

Organitzat pel COVIB, l'acte s'integra dins la campanya que des del passat any du a terme la Conselleria de Salut i Consum per promoure l'ús responsable dels antibiòtics entre la ciutadania i els professionals sanitaris

Quatre de les principals veus autoritzades a nivell estatal varen participar el passat 19 de febrer a Can Domenge en la Jornada que el COVIB organitzà sobre l'ús racional d'antibiòtics veterinaris. Alfonso Las Heras, director tècnic de Veterindústria; Lucas Domínguez, responsable de la Xarxa de Vigilància d'Antibiòtics Veterinaris (UCM); Maite Verde, presidenta d'AVEPA; i Ramiro Casimiro, representant de l'Agència Espanyola del Medicament i Productes Sanitaris, oferiren a l'auditori, format per manescals, ramaders i professionals del sectors de la

distribució i comercialització de medicaments veterinaris, els seus punts de vista sobre aquesta qüestió, centrant-se en la importància que té l'actuació dels responsables mèdics i veterinaris. La jornada fou

inaugurada per Rosa Alís, directora general de Farmàcia, Xavier Farrés, director gerent de l'Ibabsa, i Ramon Garcia, president del COVIB, i transmesa per videoconferència a Menorca i Eivissa.

12

breus

La vocalia d'Eivissa organitza un Curs d'Oftalmologia

El passat mes de desembre va tenir lloc a la seu del Col·legi Oficial de Metges d'Eivissa, a Eivissa Vila, un curs d'oftalmologia gratuït destinat a veterinaris clínics de petits animals i que se centrà en l'exposició i la resolució de diferents casos clínics de conjuntiva i membrana nictitant o casos d'ull sec, fins casos de còrnia, glaucoma i úvea. El ponent va ser Francesc Simó Doménech.

PSN inaugura la seva nova oficina a Mallorca

Previsió Sanitària Nacional (PSN) ha inaugurat no fa massa una nova oficina comercial a Palma per millorar l'atenció i l'assessorament que ofereix als prop de 1.200 mutualistes que té a les Illes. L'oficina està situada en el carrer Ruben Darío, darrere el Col·legi de Metges, i compta amb dos assessors comercials i una administrativa. PSN fa comptes oferir des d'aquesta oficina els seus serveis als mutualistes de Menorca i Eivissa, illa on preveu obrir-ne una altra.

Dinar mediàtic del COVIB

La Junta del Col·legi organitza una trobada amb professionals de la premsa escrita especialitzada aprofitant la presència de Juan José Badiola a Palma

A ningú se li escapa la notorietat mediàtica de Juan José Badiola, el president del Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya, el qual botà a la primera plana de l'opinió pública fa uns anys amb motiu de l'aparició de diversos casos d'EEB a Espanya. Aquesta notorietat quedà palesa el passat 26 de gener quan la Junta del Col·legi convocà els mitjans escrits especialitzats per compartir un distès dinar a Palma amb el mateix Badiola, aprofitant la seva presència a l'illa per recollir un premi de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Balears. En el transcurs de la trobada els periodistes centraren tota la seva atenció en conèixer les opinions de Badiola sobre la gestió que s'ha fet del virus A-H1N1 per part dels organismes i institucions competents i de les Administracions Públiques, dels seus orígens i efectes, i s'oblidaren dels tòpics que han envoltat la pandèmia des del seu inici. Els representants de la premsa sotmeteren un profitós 'tercer grau' el president del Consell General de Col·legis Veterinaris, el qual, evidentment, sortí airós.

Per altra banda, el dinar es convertí en el marc idoni perquè el president del COVIB, Ramon Garcia, donàs a conèixer les iniciatives que prepara el Col·legi per a aquest 2010, com el mapa de Processos o la firma del conveni d'identificació equina, fes balanç de la poca implicació dels ajuntaments de les Illes en el control de la triquinosi a les matances domiciliàries o donàs a conèixer com pot afectar el col·lectiu la implantació de la Llei Òmnibus.

El professor és reconegut per l'Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Balears

Juan José Badiola s'ha convertit enguany en nou acadèmic de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de les Illes Balears, que el 26 de gener encetava el curs 2010 amb la lectura de la lliçó inaugural a càrrec de Pere Riutort sobre l'estètica dental. L'Acadèmia premià d'aquesta manera la trajectoria professional del president del COLVET i del Centre Nacional de Referència de les Encefalopaties Spongiformes Transmissibles.

Se posa en marxa la cinquena campanya d'esterilització d'animals de companyia a Palma

Des de començaments de març i durant tot el mes, l'Ajuntament de Palma i el Col·legi han dut a terme la cinquena campanya d'esterilització d'animals de companyia. La iniciativa ha presentat enguany una ajuda directa de 20 euros per als propietaris interessats, que ha substituït el descompte del 20% que a les passades edicions s'oferia a través de les clíniques veterinàries. S'ha calculat que en aquesta edició es podran subvencionar fins 500 esterilitzacions, que obligatòriament han de ser realitzades per un veterinari col·legiat, i en el municipi de Palma. L'objectiu d'aquesta campanya és aconseguir disminuir al màxim la xifra d'abandonament d'animals que actualment hi ha a Ciutat. Al llarg de 2009 entraren al Centre Sanitari Municipal de protecció animal de Son Reus un total de 5.600 cans i moixos. D'aquests, un total de 1.924 es donaren en adopció i 1.072 es retornaren als seus propietaris. Al llarg de 2009 es posaren un total de 1.440 xips.

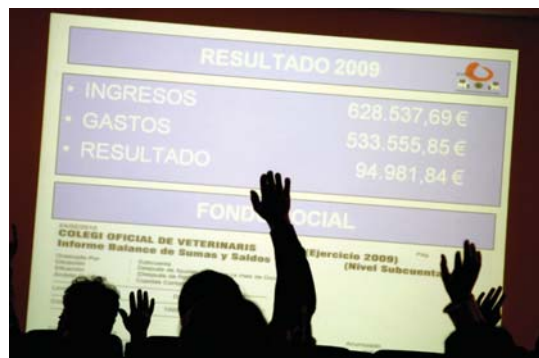
La iniciativa va ser presentada a començaments de mes a la Clínica Sant Ferran per la regidora de Sanitat de Cort, Begoña Sánchez, el clínic Xisco Mir i el vocal de petits del Col·legi, Antoni Mari.

La reforma dels col·legis professionals marca l'Assemblea General Ordinària del COVIB

També es presentaren el mapa de processos i els informes de les auditories realitzades al Col·legi en els anys 2007 i 2008

Les implicacions que tindrà per al Col·legi la reforma dels col·legis professionals que aprovà el Govern espanyol el passat any centrà bona part de l'Assemblea General Ordinària del COVIB, que tingué lloc el passat 10 de març a la seu del COMIB. Ramon Garcia explicà de manera breu les eines d'aquesta reforma (Llei Òmnibus, Llei sobre col·legiació i directiva de serveis, entre altres) i la seva influència sobre algunes de les funcions que realitza el COVIB i sobre la professió (supressió d'honoraris orientatius, la imposició obligacions administratives i burocràtiques, etcètera.). En el següent número de **VETERINÀRIA** detallarem aquesta informació.

Per altra banda, els assistents aprovaren els pressuposts del passat any i la memòria d'activitats, així com les previsions pressupostàries per al present exercici.

RESULTADO 2009	
• INGRESOS	628.537,69 €
• GASTOS	533.555,85 €
• RESULTADO	94.981,84 €
FONDO SOCIAL	
COLEGIO OFICIAL DE VETERINARIOS Informe Balance de Sumas y Saldos Ejercicio 2009 (Nivel Subcuenta)	

de la mateixa manera se donaren a conèixer els resultats del mapa de processos i de les auditories dels estats comptables del Col·legi realitzades els anys 2007 i 2008.

breus

Primera jornada de medicaments

El COVIB inicià el passat desembre un cicle formatiu dirigit al medicament d'ús veterinari que consta de tres jornades, la primera de les quals tingué lloc el dia 17. En concret, la xerrada abordà la figura del veterinari i la normativa vigent sobre medicaments veterinaris i va ser impartida per Juan José Jiménez Alonso, responsable dels serveis jurídics del Consejo General de

Colegios Veterinarios (a la dreta).

Conferència equina a Menorca

José Manuel Sánchez-Vizcaino, Catedràtic del Departament de Patologia Animal de la Facultat de Veterinària de la Universitat Complutense de Madrid, oferí a finals de desembre a Maó una conferència sobre les malalties emergents als equins, com la pesta equina o el virus del West Nile, entre d'altres, organitzada per la vocalia del Col·legi a Menorca.

L'inici de la campanya d'identificació equina balear, a l'espera de la firma del conveni

El COVIB, que roman a l'espera de les indicacions de la Conselleria d'Agricultura i Pesca per subscriure l'acord, calcula que se censaran entre uns 3.000 i uns 4.000 exemplars

El Col·legi Oficial de Veterinaris es manté a l'espera de rebre la convocatòria per part de la Conselleria d'Agricultura i Pesca per subscriure el conveni que permeti engegar la campanya d'identificació de la cabanya equina de les Illes (en el moment del tancament d'aquesta revista encara no s'havia produït). Tota vegada s'hagi firmat el document, se procedirà a la implantació d'entre 3.000 i 4.000 microxips d'identificació, obligatoris segons la normativa europea. Els animals identificats seran, segons el COVIB, els cavalls mesclats, ponis, ases i altres animals destinats al consum humà, ja que els exemplars de raça (pura raça espanyola, àrab, angloàrab, pura sang anglès, pura raça mallorquina i menorquina, trotador espanyol i cavall d'esports espanyol) ja compten amb l'adient identifi-

cació. L'objectiu de la implantació del xip és, com passa amb els cans, el del control de la cabanya existent a les Illes. Tal i com refereix Jorge Cañellas, vocal d'èquids del Col·legi, "és una eina per comptar amb tota la informació sobre la procedència i la pertinença dels animals".

Senzill i ràpid procediment burocràtic

El COVIB dispensarà els microxips i els passaports equins entre els col·legiats que ho sol·licitin, els quals realitzaran la identificació i retornaran els documents al Col·legi. Finalment, aquest enviarà per correu al propietari el passaport de l'animal, que ja podrà circular amb llibertat per la Unió Europea. Tota aquesta informació s'emmagatzemarà a una base de dades del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí.

Curs de peritatge i responsabilitat professional veterinària

Emmarcat dins la línia formativa de gestió jurídica i empresarial del Col·legi, el passat desembre tingué lloc a una de les aules del Col·legi de Metges de les Illes Balears un curs de responsabilitat veterinària i peritatge, que va ser organitzat conjuntament pel Consell general de Col·legis Veterinaris i el COVIB.

Una vintena de veterinaris prengueren part en la jornada, que anava dirigida a professionals de tots els àmbits i que estava enfocada a la formació en matèria de responsabilitat professional (civil, penal, administrativa i disciplinària), així com a l'actuació del veterinarí com a perit en l'administració de justícia mitjançant l'elaboració d'informes pericials. Va ser impartida per Francisco Corpas Arce, Juan José Jiménez Alonso i Alfredo Fernández Álvarez i es centrà en aspectes molt teòrics que posteriorment varen ser abordats des de diferents casos pràctics.

El centre territorial d'Eivissa i Formentera

Fotos cedides per IBABSA.

Xavier Serra
Responsable Centre territorial d'Eivissa i Formentera

Ara fa cosa de trenta anys que Ibabsa inicià actuacions a les illes d'Eivissa i Formentera de la mà del nostre apreciat company Roberto Vidal. Eren anys de canvis constants en una comunitat autònoma encara en formació i en una administració insular molt incipient però amb una gran visió de futur per dotar Menorca i les Pitiüses amb els mateixos serveis d'assistència tècnica amb què Mallorca comptava des dels anys cinquanta. L'any 83 s'aconseguí disposar d'uns locals, fet que permeté inaugurar un espai físic i punt de trobada i d'assistència als pagesos. Amb la transformació jurídica de patronat a empresa pública, l'any 1989, Ibabsa quedà configurat definitivament com el coneixem avui en dia a les quatre illes.

Eivissa i Formentera compten amb uns 120.000 habitants i són sense cap dubte les illes de les Balears que més pressió turística han rebut. No obstant, encara conserven a dia d'avui una forta implementació agrària i un pes social important de la pagesia. La contribució econòmica - pel que fa a PIB -, de la mateixa manera que passa en altres indrets, és baixa; però indirectament té una importància estratègica cabdal en la conservació mediambiental, paisatgística, cultural, etc. Aquest teixit social agropecuari encara és ben viu a les nostres illes malgrat els molts de turistes que arriben: el camp d'Eivissa i Formentera encara té els mateixos problemes, exactament els mateixos, reduïts per un factor d'escala, que les illes germanes. Aquesta afirmació la podríem estendre a tota l'agricultura mediterrània.

Ibabsa, com a empresa de serveis i d'assessorament agrícola i ramader, desenvolupa les activitats generals típiques assignades per la Conselleria d'Agricultura i d'altres d'específiques derivades de les signatures de convenis amb els Consells Insulars. Les **actuacions generals** són les campanyes de sanejament animal, la vigilància serològica i entomològica de la llengua blava, el programa de control d'EET, la vigilància d'Influença aviar, Aujeszky, etc. Evidentment, els censos animals que disposem són reduïts, però la gran atomització i dispersió de finques, més de mil, afegeix un factor de complexitat i de sobreesforç per tal que els nostres companys i companyes de campanyes puguin localitzar-les i arribar a

totes. Les **actuacions específiques**, per la seva banda, són les derivades de la signatura de convenis amb els Consells Insulars i amb partida pressupostària al seu càrrec. Actualment en tenim dos vigents amb el d'Eivissa: Un per donar suport en matèries de sanitat i de producció animal, i un altre específic per a actuacions en races autòctones, a més del conveni que se preveu signar en matèria de sanitat animal amb el Consell de Formentera. Aquestes actuacions gaudeixen d'una acollida i acceptació esplèndida per part dels pagesos en tant que se fa la dispensa regulada i subvencionada de productes per preveure l'eradicació de malalties: vacunes, antiparasitaris, repel·lents, etc. pràcticament per a totes les espècies animals: oví, cabrum, porquí, èquids, coloms, conills, etc.

La gran quantitat de races autòctones i d'agrupacions racials presents a les Pitiüses, la complexitat de les tasques de localització, la recuperació dels pocs exemplars autòctons existents, tot plegat determina la creació i el foment d'aquest gran eix de feina que és la conservació i el foment del patrimoni genètic, al capdavant del qual hi és la nostra companya Iolanda Méndez, tècnica del Patronat de Races Autòctones de les Illes Balears (PRAIB). L'existència d'una raça pròpia d'oví, de caprí, de ca i les agrupacions racials de conills i gallina, aquesta darrera espècie amb treballs de recerca molt avançats que ens permeten afirmar que en breu obtindrà el reconeixement de raça per part del Ministeri de Medi Ambient Rural i Marí, conforma un paquet global de feina apassionant a la vegada que tot un repte marcat pel greu perill d'extinció en què es troben les nostres races.

Destacar la gran aportació científica i la col·laboració del departament de genètica de la Universitat de Còrdova i de l'equip humà dirigit pel Dr. Juan Vicente Delgado en el tema de conservació de mamífers i la gran tasca del Dr. Amadeu Francesch, de l'IRTA, especialista en genètica aviar, que ha permès realitzar un dels estudis més complets, fins i tot a nivell estatal, en el tema de recuperació de la gallina eivissenca. La dinamització de les associacions de criadors i la gestió dels llibres genealògics, entre d'altres, són també tasques en col·laboració amb el PRAIB.

Una altra actuació en matèria de producció animal és l'assistència tècnica a fires agrícoles -més de catorze organitzades en els darrers anys-. Altres actuacions actualment en fase de revisió són: experiències en farratgeres de baixa demanda hídrica, millora genètica, millora d'instal·lacions ramaderes, fins i tot actuacions mediambientals com són els estudis de reciclat d'aigües per ús agrícola o la introducció de la carpa royal als safarejos per fer lluita biològica contra els moscards. L'atenció personalitzada al públic i l'assistència tècnica a qualsevol administració local, a més de l'estreta col·laboració amb els serveis veterinaris del Consell Insular, amb els quals compartim la seua física, són també actualment feina nostra.

De manera resumida podem concloure i definir el centre territorial d'Eivissa i Formentera amb l'afirmació que la polivalència és la nostra característica principal, pel bo i el dolent. Em resta convidar-vos a tots i totes els que passeu per Eivissa a visitar-nos. Aquí teniu les portes de ca vostra obertes.

Altes:

840 - Mª Luisa de Benito Marzal
Des de l'1 de gener de 2010

841 - Genís Imar Queralta Mairata
Des de l'1 de gener de 2010

734 - José Méndez Navarro
Des de l'1 de gener de 2010
Recol·legiació

842 - Mª Isabel Paz Morodo
Des de l'1 de febrer de 2010

843 - Mª Elena Gutiérrez Pérez
Des de l'1 de febrer de 2010

767 - Mª Dolores Queijo Mínguez
Des de l'1 de febrer de 2010
Recol·legiació

844 - Olga Anglada Vivó
Des de l'1 de març de 2010

845 - Victoria Eugenia Rubio Ballesteros
Des de l'1 de març de 2010

Baixes:

747 - Ana López Cuadrado
Des del 31 de desembre de 2009

778 - Rosalva Cordero Becerra
Des del 13 de gener de 2010

496 - Esther Navarro Carmona
Des del 26 de gener de 2010

826 - Esther Vergara Pérez
Des del 10 de febrer de 2010

773 - Susana Bieto Vega
Des del 12 de febrer de 2010

Altes de Centres:

Clínica Veterinària Inca CB
C/ Malferits, 34 Esq. Mercaderies
07300 Inca
Titulars: **Mateu Coll Ferragut**
Antònia Galmés Galmés
Francisco Fernández Beltrán

Clínica Veterinària Pel i Plomes
C/ Antelm Obrador, 26 Local 3
07630 Campos
Titulars: **Horacio Raúl Ruiz Gutiérrez**
José Carmelo Angosto Gomis

Baixes de Centres:

Clínica Veterinària Inca CB
C/ Ramon Llull, 55
07300 Inca
Titulars: **Mateu Coll Ferragut**
Antònia Galmés Galmés
Francisco Fernández Beltrán

cas clínic

Presentat per CLÍNICA VETERINÀRIA CAS MENESCAL

Francisco Cantero Fernández

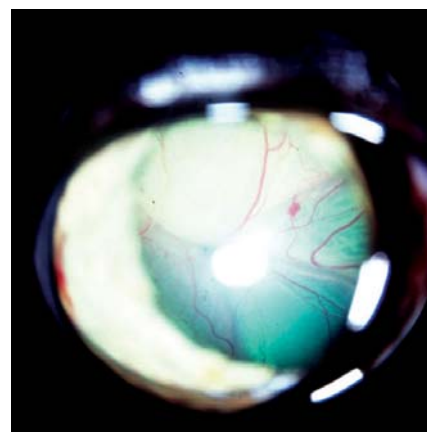
Se presenta en la consulta "Livi", una gatita castrada de 15 años de edad, de raza común europea, con ceguera súbita y midriasis bilateral. Historial previo de insuficiencia renal aguda y transitoria que se corrigió en pocos días con fluidoterapia de soporte e IECAs.

La exploración ocular revela ausencia de reflejo de amenaza, ausencia del reflejo

de deslumbramiento y disminución evidente en la respuesta de los reflejos fotomotores directo y consensuado. El examen de párpados y anejos es normal, no presenta alteraciones en córnea ni en cámara anterior, se aprecia una leve escleritis nuclear en ambos cristalinos y el cuerpo vítreo no muestra alteración alguna. El examen de fondo ocular es el presente en la imagen 2.

- ¿Se podría afirmar con los datos obtenidos que el animal realmente no ve?
- ¿Cuál sería su diagnóstico diferencial ante un caso de ceguera súbita con midriasis bilateral?
- ¿Qué pruebas complementarias deberíamos realizar teniendo en cuenta la imagen obtenida al examinar el fondo ocular (número 2)?
- ¿Cuál sería el tratamiento más acertado?

(Resolució a la pàgina 22)

Fotos cedides per la C.V. Cas Menescal.

coneguem millor les clíniques veterinàries de Balears

Voleu que els vostres col·legues coneguin com i on feis feina? Si estau interessats en que la vostra clínica surti a la revista **VETERINÀRIA**, no heu de fer res més que posar-vos en contacte amb el Col·legi mitjançant la pàgina web www.covib.org

Clínica Veterinària Sineu

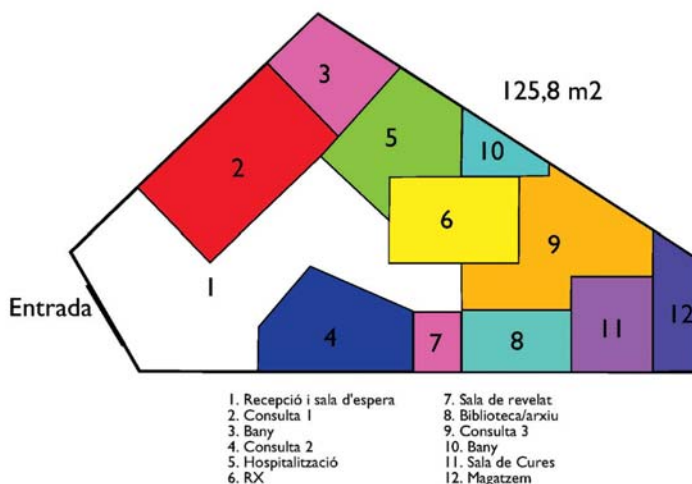
Fa molt poc temps que la Clínica Veterinària Sineu ha canviat de cara. De fet, fins fa uns dies la seva propietària, Malen Moragues, encara estava immersa en la reforma del centre. Ara, després de gairebé 10 anys fent feina en 50 metres quadrats, ha aconseguit 'parir' una clínica més pròxima al seu concepte de feina: espaiosa, lluminosa, moderna... i preparada per treballar en equip. Malen ha adherit el local contigu, conservant la ubicació anterior (ben davant l'estació de tren de Sineu), ha fet obres, ha decorat l'estança i ha comprat els equips tècnics adients. A més, des de fa unes setmanes compta amb les col·laboracions de la veterinària Katy Serra, la qual li dóna un cop de mà amb les consultes i cirurgies. "D'ençà que me vaig independitzar, sempre he fet feina com a única veterinària. Si bé és cert que tenia el suport de l'auxiliar, però la meua idea era poder treballar

amb un o més col·legues, per intercanviar opinions, operar amb altres manescals i, en definitiva, fer feina en equip. Ara ja tenc la clínica per poder complir aquest somni", explica Malen.

La veterinària arribà a Sineu per casualitat l'any 2000, amb una clara idea en ment: muntar la seva pròpia clínica de petits animals. Havia acumulat l'experiència suficient com per embarcar-se en una aventura de tals dimensions: "En acabar la carrera a Saragossa, m'havia 'foguejat' a Món Veterinari, a Manacor, compartint 6 magnífics anys d'experiència amb Joan Lull i Salvador Lull; Després vaig passar per l'Hospital Veterinari Equí d'Algaida, que vaig deixar per dedicar-ho tot al meu fill, recent nat". Passà un 'any sabàtic' però la vocació tornà a tocar a la seva porta i s'embarcà a la recerca d'una clínica: "Va ser complicat perquè no sabia ni per on

començar. Jo resideixo a Betlem i cercava un poble on no hi hagués veterinari, cosa que no ocorria en els municipis veïns com Artà o Capdepera, on molts companys ja tenien la seva clínica. Aleshores me vingué a la ment una visita que vaig fer a Sineu quan era petita. El recordava com un poble pagès i amb encant, i tot i que no tenia cap mena de lligam amb Sineu, vaig provar sort. Ho vaig consultar amb en Paco, de Hill's, i amb altres col·legues que m'animaren molt a fer-ho. Després de donar un parell de voltes al poble, vaig trobar aquest local, que abans era una ferreria. A l'amo li interessà llogar-me'l i vaig muntar-hi la clínica amb l'ajuda del meu home". En aquest punt, Malen recorda que a uns pocs quilòmetres del poble, al llogaret de Ruberts, existeix el consultori de'n Pere Torrens, però -explica- "no és el mateix tipus de negoci que el meu, ja que en Pere hi va uns determi-

18

FITXA

Nom de la clínica: Clínica Veterinària Sineu.

Titular de la clínica: Malen Moragues Lladonet.

Adreça: C/ Menestral, 20. Baixos. 07510. Sineu.

Telèfon: 971 52 03 49.

Teniu obert des de: Maig de 2000.

Equip humà que conforma la clínica: 1 veterinari i 1 auxiliar.

Equip tècnic: Ecògraf, quiròfan, RX, hospitalització, anestèsia, bioquímica...

Especialitats: Medicina interna a excepció de traumatologies, que se deriven habitualment a la Clínica Balmes.

Número aproximat de clients al mes: Varia molt.

Un comentari:

“Vaig obrir la clínica a Sineu sense conèixer-hi ningú; Les campanyes de vacunació que realitzava aleshores me permeteren conèixer la gent dels voltants i m’ajudaren a arrencar el negoci” (Malen Moragues)

nats dies i fa un tipus de clínica diferent a la meua”. “A més -afegeix- ell manté un munt de clients de Sineu, que li han estat fidels”.

En aquest punt Malen rememora la primera etapa de la clínica, quan compaginava la realització del seu projecte personal amb les campanyes de sanejament pels pobles de la comarca gràcies al suport que li brindà Pep Cerdà: “Els matins feia les vacunacions i sanejament recorrent centenars de finques de Costitx, Sineu, Lloret i Ariany, amb quatre ovelles perdudes, mentre els capvespres engegava la clínica. De fet, gràcies a la gent que anava coneixent a les campanyes vaig anar adquirint els primers clients. Això, i el fet de que en aquell moment s’instaurà l’obligatorietat del microxip en el cans, m’ajudaren a arrencar”. Malen compaginà les dues activitats durant set anys fins que abandonà les campanyes d’Ibabsa i es centrà en exclusiva en el seu negoci. A mesura que anava passant més hores a la clínica, més força anà agafant la idea de l’ampliació que ara, després d’un any de meditació, ha pogut portar a terme. Tot i l’ambició del seu projecte, la veterinària de moment no fa comptes donar més serveis dels que ofereix, i continuarà centrant-se en la medicina interna i les cirurgies, i derivant els casos de traumatologia i urgències a altres clíniques de referència. Això sí, tractarà d’ampliar l’equip i, com no, de continuar millorant diàriament la seva feina amb els animals i el tracte amb els clients. Segur que infraestructura i ganes no n’hi faltaran.

El curso 2010 se inicia con una Misa en sufragio de los veterinarios fallecidos de nuestro Colegio

Siguiendo la tradición de nuestro Colectivo, el pasado 28 de enero se iniciaron las actividades para el presente año, celebrando una misa en la Iglesia de San Sebastián en sufragio de los veterinarios fallecidos de nuestro Colegio. A la convocatoria acudieron muchos compañeros, algunos acompañados por sus respectivas esposas, así como también algunas esposas y viudas de compañeros veterinarios que habitualmente nos acompañan en las actividades que desarrolla el Colectivo de Jubilados durante el año, deseosos todos de reencontrarse en este inicio de curso.

Durante la celebración, el oficiante de la misa agradeció la presencia año tras año del Colectivo de Veterinarios Jubilados, animándoles a seguir manteniendo esta costumbre al iniciar el curso.

A la salida del templo, los numerosos asistentes se reunieron en una comida de compañerismo, que sirvió de fondo para hablar de las posibles actividades a realizar y durante la cual se hizo entrega al compañero Martín Felani de una placa de agradecimiento por sus muchos y eficientes servicios prestados a la Veterinaria durante sus años de ejercicio profesional.

Francisco Solá Ayats

20

La història de la Veterinària a les Illes Balears Capítol 1. Andrés Reyes Perelló, el primer veterinari de Balears

Per TOMEU ANGUERA

Andrés Reyes Perelló, natural de Felaniche (Felanitx), Mallorca, parece ser el primer alumno de las Islas que acudió al Real Colegio – Escuela de Veterinaria de Madrid, Primada de España, para obtener el título de Veterinario. Dicha Escuela fue fundada el 23 de febrero de 1792, por Real Orden del Rey Carlos IV de España.

No se conoce la fecha de nacimiento de Andrés Reyes, pero sí la de su bautizo, que en aquellos tiempos se realizaba prácticamente de recién nacidos. Fue bautizado el día 13 de enero de 1777, y registrado en el Archivo Parroquial de Felanitx, siendo sus padres, Francisco Reyes y Josepha Perelló.

Antonio Reyes Perelló se matriculó a la edad de 16 años en el Colegio Escuela de Veterinaria de Madrid, el 1 de septiembre de 1793, iniciándose el curso el 18 de octubre de ese mismo año. Esa primera promoción acabó sus estudios en 1797. Se trataba del primer curso que se daba en la Real Escuela y se admitieron por razones de espacio, un total de 42 alumnos (14 de Caballería, 16 Dragones y 12 particulares).

Fotos de l'uniforme dels Dragones de Numancia.
Imatge cedida per T. Anguera.

Andrés Reyes Perelló se incorporó a la misma, a propuesta del grupo Dragones de Numancia, Regimiento creado el 1 de abril de 1707 en Osuna (Sevilla) por el Duque de tal titularidad. El veterinario mallorquín fue un alumno aventajado en sus estudios, figurando siempre en la relación de alumnos con mejores calificaciones. Finalizados sus estudios se reintegró al Ejército como Oficial Veterinario.

Bibliografía:

- (1) Origen de los primeros veterinarios españoles. D. Fernando Camarero, 2004.
- (2) Primera sede del Real Colegio - Escuela de Veterinaria de Madrid primada de España. Nuevas investigaciones. Dr. D. José Manuel Pérez García, 2003.
- (3) Comunicación personal. D. Gabriel Mora Vaquer, 2009.

Jordi Ribes exposa el seu món de fantasia a la seu del Col·legi

Jordi Ribes és un artista barceloní (1972) que treballa a la Ciutat Comtal. Després d'un període inicial centrat en l'àmbit videogràfic, la disciplina que articula tota la trajectòria artística de Jordi Ribes és sens dubte la pintura. El crític David Armengol sosté que a través d'ella, l'artista "ha aconseguit extreure i mostrar d'una manera obsessiva i metòdica els múltiples relats de ficció que donen forma a la seva peculiar cosmogonia. Un món de fantasia ple de personatges infantils - amables encara que inquietants i sinistres per la seva inexpressió i el seu silenci - que recreen una realitat propera i familiar al mateix temps que generen en l'espectador una incòmoda sensació d'estranyesa i fredor". Ha exposat tot sol a la Galeria Senda de Barcelona, al Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona o a la Galeria DF Arte Contemporànea de

Santiago de Compostela, entre altres. També ha pres part en diferents exposicions col·lectives, sent les més recents Ingrafica, a Conca; CCA gallery, CCA

Andratx, a Palma; Tecla Sala, a Barcelona; i al Centre d'Art 2 de Mayo, a Móstoles, Madrid. També ha rebut nombrosos premis i beques.

assessoria jurídica

Si un clínic veterinari sospita d'un pressumpte maltractament animal, com pot procedir ja que, malgrat fundada, només es tracta d'una sospita? A qui ho hauria de denunciar?

Para abordar el tema relativo a las denuncias sobre el maltrato de animales, desde un punto de vista jurídico, hay que hacer referencia a dos aspectos. El primero es el tipo de infracciones susceptibles de ser sancionadas (infracciones administrativas y eventuales delitos); y el segundo, el modo de poner en conocimiento ante la Autoridad correspondiente dichas infracciones o delitos y ante qué Autoridad hacerlo.

En este sentido cabe destacar, que legalmente se prevén dos tipos de conductas sancionables: infracciones administrativas clasificadas en leves, graves y muy graves, y delitos. Estas conductas, susceptibles de ser sancionadas ya sea administrativa o penalmente, están previstas en la Ley 1/1993 de protección de animales

domésticos y salvajes en cautividad, la Ley 1/1992 de protección de los animales que viven en el entorno humano, y en la Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal.

Por otra parte, el modo de poner en conocimiento dichos hechos es la "denuncia". Una denuncia es la declaración que efectúa una persona (veterinario, en este caso) para poner en conocimiento de la Autoridad Pública, unos hechos (aunque simplemente se basen en una sospecha y siempre que la misma sea fundada) que se considera que pueden constituir una infracción o delito contra los animales.

Finalmente, y por su parte, la Autoridad ante la que deben ponerse en conoci-

miento estos hechos son: El Ayuntamiento, las Consellerías (principio de ventanilla única de la Administración), y la Guardia Civil. Y ello, con independencia de qué organismo, finalmente, conocerá de la misma. Así, si se trata por ejemplo del abandono de un animal doméstico la competencia para conocer de esa denuncia corresponderá al Ayuntamiento (competencia municipal), si se trata de un hecho susceptible de infracción relativo a un animal salvaje corresponderá a la Consellería de Agricultura y Pesca (competencia autonómica), y si se trata de hechos constitutivos de un posible delito corresponderá al Juzgado (competencia judicial), vía remisión del organismo que haya recibido la denuncia. No obstante, es importante destacar que el principio de ventanilla única nos permite interponer denuncias de maltrato a animales ante cualquier organismo público con independencia de la tramitación que, posteriormente, se le dé a la misma.

BUFETE ANTONIO FONT
ABOGADOS

¿Se podría afirmar con los datos obtenidos que el animal realmente no ve?

Habitualmente se acepta que cuando no existe reflejo de amenaza ni de deslumbramiento el animal está ciego, pero esa es una conclusión que no es del todo exacta. Hay casos en los que la inervación motora del ojo no funciona correctamente y por mucho que lo estimulemos lumínicamente, no obtendremos respuesta, lo que no significa que no vea.

Por ello para realizar una valoración correcta del grado visual de un paciente, se deben evaluar conjuntamente pruebas funcionales, como son la prueba de la bola de algodón y la prueba de obstáculos en condiciones de luz (fotópicas) y de penumbra (escotópicas) y el estado de los reflejos visuales que los más comunes son amenaza, deslumbramiento y fotomotores. No obstante, con la imagen obtenida al explorar el fondo de ojo junto con el examen ocular, se podría asumir que realmente el animal está ciego.

¿Cuál sería su diagnóstico diferencial ante un caso de ceguera súbita con midriasis bilateral?

Las patologías que más frecuentemente producen este cuadro son:

- Desprendimiento de retina.
- SARDS: Síndrome de ceguera súbita adquirida.
- Neuritis óptica.
- Procesos que afectan al quiasma óptico.
- Glaucoma.

El **desprendimiento de retina**, cuando es completo produce una midriasis bilateral que puede o no mantener los reflejos fotomotores en función de si quedan fotorreceptores funcionales a los que les puede llegar el estímulo lumínico. Este desprendimiento de retina puede darse por causas primarias retinianas, causas sistémicas o traumatismos sobre el globo ocular. El diagnóstico es directo al realizar el examen del fundus.

El **SARDS** es un síndrome en el que de forma súbita se produce una pérdida de visión debido a una muerte rápida y masiva de los fotorreceptores. Es un proceso que no se sabe con certeza la etiología ni se entiende por completo la patogenia. Se cree que tiene algún tipo de relación con las glándulas suprarrenales por la poliuria/polidipsia que generalmente lleva asociada este proceso. Para diag-

Fotos cedidas por la Clínica Veterinaria Cas Menescal.

nosticarlo se debe realizar una electroretinografía debido a que generalmente no se observan cambios oftalmoscópicos al examinar la retina.

La **neuritis óptica** es un proceso inflamatorio del disco óptico o del nervio óptico que impide la correcta transmisión de la información lumínica recogida por la retina. El diagnóstico se realiza mediante examen del fundus y se suele observar un disco óptico eritematoso, edematoso y con cambios en el tamaño del mismo.

En el caso de las **alteraciones en el quiasma**, el mecanismo es el mismo que para la neuritis óptica, pero en la gran mayoría de los casos en los que la aparición de la ceguera es súbita, están producidos por procesos neoplásicos que afectan al quiasma, por lo que para diagnosticarlos es necesario realizar una resonancia magnética.

El **glaucoma** es una elevación súbita de la presión intraocular que produce midriasis arrefléctica/hiporrefléctica que si se mantiene en el tiempo puede producir lesiones irreparables en la retina. Para diagnosticarlo, es necesario realizar una medición de la presión intraocular junto con un examen ocular completo.

¿Qué pruebas complementarias deberíamos realizar teniendo en cuenta la imagen obtenida al examinar el fondo ocular?

Según la imagen, se confirma un desprendimiento exudativo de retina y siempre debemos realizar un procedimiento diagnóstico para determinar la causa que lo produce. Las pruebas que se deben realizar son las siguientes:

- Examen ocular completo para evaluar las causas oculares.
- Medición de la presión arterial.
- Analítica sanguínea completa que nos permita evaluar la presencia o ausencia de diabetes mellitus, aldosteronismo primario y otras causas que conlleven a una hipertensión sistémica.
- En gatos es importante evaluar el tiroides.

En nuestro caso, la paciente presentaba una presión arterial sistólica de 230mmHg por lo que se confirmó una hipertensión arterial. El procedimiento que se siguió fue realizar un examen car-

diaco completo que consistió en eco cardiografía, radiografía de tórax y electrocardiograma, hemograma, bioquímica completa, palpación del tiroides y medición de los niveles séricos de T4, TSH.

La eco cardiografía reveló una hipertrofia miocárdica del ventrículo izquierdo, aumento del volumen del atrio izquierdo y cambios en la velocidad de flujo sanguíneo, todos ellos compatibles con hipertensión sistémica (**imagen primera**). La radiografía de tórax fue normal (**imagen segunda**). El electrocardiograma también estaba dentro de la normalidad. Tanto el hemograma, como la bioquímica y los niveles séricos de T4, TSH resultaron ser normales. Por ello se emitió el diagnóstico de desprendimiento de retina secundario a hipertensión sistémica idiopática.

Cabe resaltar que se debería haber realizado una resonancia magnética para evaluar la presencia de un feocromocitoma ya que en gatos puede ser un causante de hipertensión sistémica, pero dado a que en las islas no es factible realizar esta prueba, se excluyó del protocolo.

¿Cuál sería el tratamiento más acertado?

En este caso, dado que se confirmó la presencia de hipertensión sistémica, se comenzó con amlodipino a dosis de 1.25mg/gato cada 12h y se mantuvieron los IECAs que estaba tomando hasta el momento, concretamente benaceprilo a dosis de 0.25mg/kg/12h.

Se deben realizar controles periódicos de la presión arterial para controlar que desciende y en caso de no hacerlo, se pueden añadir β -bloqueantes como el atenolol a dosis de 2mg/kg cada 24h.

En nuestro caso, como el desprendimiento ya era completo bilateralmente, no se realizaron otras medidas preventivas, pero en casos de desprendimiento parciales en los que todavía se conserva cierto grado de visión, es importante realizar una retinopexia con láser para prevenir que se extienda el desprendimiento y debe realizarse en un especialista experimentado lo antes posible.

La evolución de Livi ha sido satisfactoria ya que se logró controlar la presión arterial a pesar de que no recuperó la visión.

SEGURO MULTIRRIESGO DEL HOGAR

Porque lo importante
es su seguridad

ventajas

- **Protección Jurídica**
- **Daños estéticos** al continente en cualquier garantía
- **Bonificaciones**
- Asistencia **24 horas**
- Presupuestos personalizados
- Averías de **electrodomésticos**
- **A.I.R.** Asistencia Informática Remota

En A.M.A., nos preocupamos por su seguridad y la de los suyos, por ello ponemos a su disposición una gama de garantías optativas, para que elija usted las que más le interesan.

SERVICIO DE GARANTÍA BÁSICA

Disfrute de los servicios de:

- Teleasistencia
- Copia de Seguridad
- Asistencia In Situ
- Recuperación de datos

40 años asegurando a los profesionales sanitarios

Infórmate sobre todos nuestros Seguros y Servicios:

- Teléfono Central Madrid **91 343 47 00**
- A través de internet: **www.amaseguros.com**
- A.M.A. Palma de Mallorca **971 714 982**
Barón de Pinopar, 10 CP 07012
pmallorca@amaseguros.com

Professional BS

BS Póliza de Crédito Profesional

OFERTA PARA:

«Tengo un crédito que
está **siempre disponible**»

BS Póliza de Crédito Profesional se renueva automáticamente y le permite equilibrar su economía particular todo el año, siempre que lo necesite y sin tener que pagar gastos, porque **solo pagará intereses por la cantidad utilizada y durante el tiempo dispuesto.**

- 0**
comisiones
- 0 euros de comisión de apertura
 - 0 euros de comisión de estudio
 - 0 euros de comisión de disponibilidad*
 - 0 euros de comisión por cancelación anticipada

*Por el saldo no dispuesto.

Ahora, además, solo por hacerse cliente, conseguirá **un práctico regalo.**

Memoria USB
de 8 Gb

Infórmese sobre Professional BS en nuestras oficinas, en el **902 383 666** o directamente en **professionalbs.es**.

SOLO PARA PROFESIONALES

